

การสร้างทฤษฎีจากการวิจัยทางธุรกิจ

รศ.ดร. สมบัติ ทิมทรัพย์¹

1. บทนำ

จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาในศาสตร์ทุกศาสตร์ก็คือ การค้นหาความจริงเพื่อขยายขอบเขตความรู้ที่มีอยู่ให้กว้างขวางออกไป การวิจัยนับว่าเป็นวิธีการขยายขอบเขตความรู้ที่มีความสำคัญมากวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการหาความรู้ใหม่ที่มีความเชื่อถือได้สูง อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้อธิบาย หรือทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ และหากองค์ความรู้นั้นสามารถปรับให้ใช้ได้กับทุกกรณี องค์ความรู้นั้นก็อาจพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นทฤษฎีได้ในที่สุด

การสร้างและการใช้ทฤษฎีมักมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจธรรมชาติของปรากฏการณ์ต่าง ๆ จนสามารถคาดการณ์ได้อย่างถูกต้องว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต เช่น นักวิชาการในสายธุรกิจการเงินต่างมุ่งหวังที่จะสร้างทฤษฎีทางการเงินที่สามารถแก้ปัญหาหรือควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด หรือกับดักกระแสการเงิน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ กลุ่มคน หรือตนเอง หรือนักวิชาการในสายงานบุคคลก็อาจต้องการสร้างทฤษฎีเพื่อใช้ในการอธิบายผลกระทบของโครงสร้างองค์กร หรือรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อการพัฒนาองค์กรให้สามารถแข่งขันได้ดี เป็นต้น สิ่งที่เหมาะสมกันของทั้งสองกรณีก็คือ ความต้องการในการสร้างทฤษฎีที่สามารถทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้องว่า ถ้าหากดำเนินการอย่างนั้นอย่างนี้แล้ว จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต

โดยทั่วไปการสร้างทฤษฎีมักเริ่มจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วหลายปรากฏการณ์ เพื่อนำข้อสังเกตที่มีแนวโน้มความเป็นจริงได้สูงไปกำหนดเป็นสมมุติฐาน เช่น นักวิจัยทางธุรกิจสังเกตพบความ

¹ ที่ปรึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร

คล้ายคลึงกันของลักษณะการลงทุนในหลายกรณี จึงตั้งเป็นสมมุติฐานว่า นักลงทุนที่มีอายุมากจะสนใจผลตอบแทนในรูปเม็ดเงินของการปันผลจากการลงทุนมากกว่านักลงทุนที่มีอายุน้อย และหากพิสูจน์ได้ว่าสมมุติฐานนี้เป็นจริงเสมอ กรณีนี้ก็อาจพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นทฤษฎีได้ และในการใช้งาน ผู้ใช้ทฤษฎีนี้จะสามารถทำนายการปันผลของแต่ละองค์การธุรกิจได้จากอายุของนักลงทุนที่ถือหุ้นของบริษัทนั้น

ความสามารถในการพยากรณ์อนาคตได้อย่างถูกต้องจะมีคุณค่าสูงต่อการวางแผนและควบคุมการทำงานขององค์การ แต่ความสามารถในการพยากรณ์เพียงอย่างเดียวก็ไม่อาจสนองตอบความต้องการของนักวิจัยได้ทั้งหมด เนื่องจากตามปกติธรรมชาติของนักวิจัยจะเป็นคนใฝ่รู้เพื่อให้เข้าใจปัจจัย เหตุผล และกลไกของกระบวนการเกิดปรากฏการณ์อย่างครบถ้วน ลึกซึ้ง และสมบูรณ์ เป็นที่แน่นอนในเกือบทุกกรณีว่าการคาดการณ์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ จะเกิดจากความเข้าใจในกลไกความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยในเรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้ ดังนั้นในการทำนายปรากฏการณ์จึงต้องมีคำอธิบายที่ดีด้วยว่า ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ด้วยปัจจัยสำคัญอะไร และเพราะเหตุใด ซึ่งจะนำไปสู่การควบคุมสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เนื่องจากการให้ความหมายของคำว่า “ทฤษฎี” แตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย ซึ่งอาจกว้างหรือแคบตามลักษณะเนื้อหาสาระและลักษณะของเหตุและผล(ตรรกะ)ที่ใช้ แต่ในกรณีของการวิจัยทางธุรกิจ “ทฤษฎี” มักหมายถึงชุดของข้อความที่เป็นสัจธรรม(ชุดของสมมุติฐานที่พิสูจน์แล้วว่าเป็นจริงเสมอ) และมีความสัมพันธ์กัน เพื่อใช้อธิบายปัจจัย กระบวนการ ผลลัพธ์ และเหตุผลของการเกิดปรากฏการณ์ที่สังเกตพบเป็นหลัก ชุดข้อความที่เป็นสัจธรรมจะเกิดจากการพิสูจน์หลักการทางทฤษฎีว่าเป็นจริงเสมอในทุกกรณี ดังนั้นการสร้างข้อความที่เป็นสัจธรรมที่สัมพันธ์กันจึงเป็นกุญแจสำคัญของการสร้างทฤษฎีเป็นนั่นเอง แต่ก่อนจะอธิบายในส่วนนี้ควรทำความเข้าใจธรรมชาติของแนวคิดทางทฤษฎีเสียก่อน

2. แนวคิด (Concept)

การสร้างทฤษฎีเป็นกระบวนการพัฒนาวิธีการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงสาเหตุ กลไกการเกิด และผลที่จะเกิดขึ้น ในลักษณะที่เป็นนามธรรมระดับสูง ความรู้เช่นนี้จะเกิดจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึงนำสิ่งที่สังเกตพบมาสรุปเป็นแนวคิดหรือหลักการทั่วไปที่มีแนวโน้มของความเป็นจริงได้สูง ซึ่งอาจทำในลักษณะการจัดกรอบแนวคิด การขยายความ หรือการสร้างจินตนาการ เช่น นักทฤษฎีองค์การอธิบายพฤติกรรมของหัวหน้างานจากการนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาจัดเป็นกลุ่ม นำแต่ละกลุ่มเหตุการณ์มาวิเคราะห์ แล้วจึงนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์ร่วมกันเข้าเป็นแนวคิด และเพื่อให้การดำเนินการมีทิศทางที่แน่นอน นักสร้างทฤษฎี จึงมักเลือกวิธีการสร้างกรอบขึ้นเป็นแนวทาง เช่น ในทฤษฎีองค์การ อาจกำหนดกรอบหลักการเป็น “ภาวะผู้นำ” “การเพิ่มผลผลิต” หรือ “จริยธรรมการบริหาร” เป็นต้น ในด้านทฤษฎีการเงิน อาจกำหนดกรอบ

หลักการเป็น “รายได้ประชาชาติ” “ทรัพย์สิน” หรือ “ภาวะเงินเฟ้อ” ในด้านทฤษฎีการตลาด อาจกำหนดกรอบหลักการเป็น “พฤติกรรมผู้บริโภค” “การวางตำแหน่งสินค้า” หรือ “การส่งเสริมการขาย” เป็นต้น

การสร้างแนวคิดก็คือการสร้างนามธรรมจากความเป็นจริงหรือจากจุดมุ่งหมายที่เป็นรูปธรรม นั่นคือตัวแนวคิดจะเป็นการบรรยายเหตุการณ์หรือจุดมุ่งหมายเป็นถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น แนวคิดของคำว่า “ทรัพย์สิน” ในโลกแห่งความเป็นจริงที่เป็นรูปธรรม อาจหมายถึงเครื่องจักร หรือที่ดิน หรือใบอนุญาตให้เปิดโรงงานก็ได้ อย่างไรก็ตาม แนวคิดอาจมีระดับนามธรรมที่แตกต่างกันออกไป ยังมีความเป็นแนวคิดมากก็จะเป็นนามธรรมมาก มีขอบเขตกว้างขวาง แต่สามารถวัดหรือจับต้องได้น้อย ตัวอย่างเช่น จากรูปธรรมผักชี อาจปรับให้เป็นนามธรรมมากขึ้นตามลำดับได้ว่า เป็นผัก เป็นพืชล้มลุก เป็นพืช เป็นสิ่งมีชีวิต และ ฯลฯ นักวิจัยทางธุรกิจ (หรือเชิงวิทยาศาสตร์) โดยทั่วไปจะทำวิจัยในสองระดับคือ ระดับหลักการที่เป็นนามธรรม (โดยการตั้งข้อกำหนด และระดับรูปธรรมโดยการสังเกตหรือการทดลอง (ของตัวแปรและสมมุติฐาน) ซึ่งเป็นการทดลองสิ่งที่เป็นจริง นั่นคือ เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของวัสดุ อุปกรณ์ ระบบ หรือเหตุการณ์ โดยมีการควบคุมตัวแปรอิสระบางอย่างเพื่อให้สามารถทดลองซ้ำได้

ถ้านักวิจัยด้านการบริหารองค์การเสนอแนวคิด “พนักงานที่มีอายุมากจะต้องการการทดแทนที่แตกต่างไปจากพนักงานที่มีอายุน้อย” เนื้อหาหลักที่เป็นนามธรรมของประโยคนี้อีกคือ “อายุของพนักงาน” และ “รางวัลที่พนักงานต้องการ” ถ้านักวิจัยต้องการพิสูจน์สมมุติฐานนี้ นักวิจัยจะต้องทำการเสาะหาข้อมูลจากพนักงานที่มีอายุต่างกันว่า ต้องการได้รับการทดแทนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างใด เช่น เงินเดือน บำเหน็จหรือบำนาญ สวัสดิการทั้งขณะทำงานและหลังเกษียณอายุ ความพึงพอใจในงาน และอื่น ๆ โดยทำการสำรวจและจัดบันทึกอายุและความต้องการในลักษณะต่าง ๆ ในระดับที่เป็นรูปธรรม จากนั้นจึงทำการจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ผล และนำผลไปสังเคราะห์เพื่อให้ได้ผลสรุปว่าแนวคิดที่เสนอไว้เป็นจริงหรือไม่

นักวิจัยจะต้องเป็นคนช่างสังเกต สามารถรู้เห็นสภาพของความเป็นจริงในรายละเอียดได้ดี นักทฤษฎีจะแปลงข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เป็นแนวคิดในลักษณะที่เป็นนามธรรม แนวคิดเชิงนามธรรมที่เป็นจริงเสมอจึงนับเป็นหลักการได้ แนวคิดที่ไม่เชื่อมโยงกับแนวคิดอื่นจะไม่อาจพัฒนาขึ้นให้เป็นทฤษฎีได้ การสร้างทฤษฎีจะเกิดขึ้นเมื่อสามารถอธิบายได้ว่าแนวคิดหนึ่งมีความสัมพันธ์กับอีกแนวคิดหนึ่งได้อย่างไร

3. การตั้งประเด็นเพื่อการพิสูจน์ (Proposition)

แนวคิดเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทฤษฎี แต่เนื่องจากทฤษฎีสร้างจากการนำแนวคิดหลายแนวคิดมาบูรณาการร่วมกัน โดยผู้สร้างทฤษฎีจะต้องมีความเข้าใจอย่างค้ำว่าแนวคิดหนึ่งมีความสัมพันธ์กับอีกแนวคิดหนึ่งอย่างไร ดังนั้นเมื่อปรับสิ่งที่เป็นรูปธรรมในธรรมชาติให้เป็นนามธรรมได้แล้ว ผู้ประสงค้ที่จะสร้างทฤษฎีต้องให้ความสนใจในเรื่องความสัมพันธ์ของแนวคิดที่เกี่ยวข้องกัน การพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดนิยามทำโดยการตั้งประเด็นเพื่อให้สามารถพิสูจน์ได้ว่า ความสัมพันธ์ของแนวคิดที่กำหนดไว้

เป็นจริงกับทุกกรณีหรือไม่ ทั้งนี้ต้องพิจารณาความเกี่ยวข้องกันของแนวคิดในเชิงตรรกะอย่างรอบด้าน และต้องแสดงในเบื้องต้นได้ว่า แนวคิดเหล่านี้มีปัจจัยหรือองค์ประกอบที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่คงที่แน่นอนเสมอ หรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า กลไกของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดจะมีลักษณะเดียวกันในทุกสถานการณ์เสมอ

ตัวอย่างการตั้งประเด็นเพื่อการพิสูจน์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่ใช้สร้างทฤษฎีทางการบริหารงานบุคคล เช่น บุคคลที่ต้องแก้ปัญหาโดยใช้ความพยายามทั้งร่างกายและจิตใจอยู่เสมอจะมีลักษณะนิสัยที่เข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นตามประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น การตั้งประเด็นนี้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด “ประสบการณ์ของความพยายาม” และ “ลักษณะนิสัย” ว่ามีทิศทางเพิ่มขึ้นตามกันเสมอ

4. วิธีการทางวิทยาศาสตร์

วิธีการทางวิทยาศาสตร์คือกระบวนการสร้างองค์ความรู้วิธีหนึ่งที่ได้จัดได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของการสร้างทฤษฎีจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันในทุกวงการ โดยมีรายได้แย้งอยู่เสมอว่าการดำเนินการตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์จะประกอบด้วยขั้นตอนใดบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มจากการสังเกต การตั้งสมมุติฐาน และการพิสูจน์สมมุติฐาน ซึ่งหลายกรณีอาจต้องทำในลักษณะที่เป็นวัฏจักร ประเด็นสำคัญของการโต้แย้งเกือบทุกครั้งอีกประเด็นหนึ่งก็คือความสามารถในการทดสอบสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในธรรมชาติ (Empirical testability) ทั้งส่วนที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งมีความจำเป็นต่อกระบวนการสร้างความเชื่อถือของทฤษฎีนั้นเป็นอย่างยิ่ง

ตามความเป็นจริง การตั้งสมมุติฐานก็คือการตั้งประเด็นจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้สามารถพิสูจน์ในเชิงนามธรรมได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เป็นอย่างไร เช่น หากตั้งสมมุติฐานว่า “การให้รางวัลแก่บุคคลจะช่วยเพิ่มลักษณะนิสัยที่ดีของบุคคลนั้น” กรณีนี้อาจทดสอบในสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้วยการตั้งประเด็นได้หลายรูปแบบ เช่น ตั้งประเด็นว่า “การจ่ายโบนัสสำหรับพนักงานขายที่ทำยอดขายได้เกินเป้า จะทำให้ปริมาณยอดขายรวมของทั้งองค์กรทะลุเป้าได้” ซึ่งเป็นการนำเหตุการณ์จริงมาใช้พิสูจน์สมมุติฐาน โดยการจ่ายโบนัสและยอดขายเป็นตัวแปรที่สะท้อนหลักการของการให้รางวัลและลักษณะการทำงานที่ดี การตั้งประเด็นเช่นนี้จะเห็นได้ว่าตัวแปรยังอยู่ในระดับรูปธรรม ดังนั้นจึงสามารถวัดค่าของตัวแปรได้สะดวกทำให้สามารถใช้การวัดจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมได้

ส่วนที่เป็นรูปธรรมจะเกี่ยวข้องกับปริมาณทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถวัดและทดสอบซ้ำได้ ส่วนที่เป็นนามธรรมจะเป็นส่วนสรุปเพื่อเข้าใจความเป็นจริงเชิงวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยการสังเกต การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ซึ่งอาจทำโดยตรงหรือโดยอ้อมจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ ทั้งในเชิงตรรกะหรือเชิงระบบก็ได้ ทั้งนี้เพื่อสร้างกฎพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่อไป

5. กระบวนการสร้างทฤษฎี

กระบวนการสร้างทฤษฎีอาจแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินการได้เป็น 6 ระดับคือ การสังเกต การสร้างแนวคิด การตั้งประเด็นเพื่อการพิสูจน์ การจัดกลุ่มเครือข่ายของแนวคิดให้เป็นหลักการ การพิสูจน์หลักการอย่างรอบด้าน และการสรุปผลขั้นสุดท้ายพร้อมประกาศการเป็นทฤษฎีและเผยแพร่เพื่อสร้างการยอมรับ จะเห็นได้ว่าการสร้างทฤษฎีเป็นกระบวนการเป็นการปรับเปลี่ยนสิ่งที่เป็นรูปธรรมในธรรมชาติให้เป็นนามธรรม โดยการเพิ่มระดับนามธรรมมากขึ้น ๆ จนกลายเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ในลักษณะที่เป็นนามธรรมระดับสูงสุด

โดยทั่วไปทฤษฎีเกิดจากการหาเหตุผลทั้งในลักษณะการแตกความ (Deduction) และการสรุปความ (Induction) จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงนำสิ่งที่ค้นพบไปสรุปเนื้อหาในภาพรวม แล้วจึงพยายามตรวจสอบความถูกต้องของผลสรุปในเชิงรูปธรรมโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในกรณีที่ต้องการตรวจสอบความถูกต้องของผลสรุปที่เป็นนามธรรม จะต้องแปรนามธรรมให้เป็นรูปธรรมก่อน แล้วจึงทำการวัด การตรวจสอบอาจทำได้ในทุกระดับ ทั้งระดับ แนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีก็ได้

ในระดับนามธรรมหรือระดับหลักการ การพัฒนาทฤษฎีจะทำได้โดยใช้เหตุผลแบบแตกความ ซึ่งเป็นการคิดหาเหตุผลจากข้อความในเรื่องเฉพาะ (Specific assertion) ตัวอย่างเช่น เป็นที่ทราบกันว่าผู้บริหารทุกคนเป็นมนุษย์ ดังนั้นถ้าทราบว่า ผศ. วัฒนา กสิกุล เป็นผู้บริหาร นั้นย่อมทำให้ยอมรับได้ว่า ผศ. วัฒนา เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ในระดับรูปธรรม ทฤษฎีอาจพัฒนาโดยใช้เหตุผลแบบการสรุปความ ซึ่งเป็นกระบวนการทางตรรกะที่ใช้ในการสร้างข้อเสนอก้าวไปจากการสังเกตพบความจริงในเรื่องนั้น เช่น ผู้บริหารที่เคยมีมาเป็นมนุษย์เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารทุกคนจึงเป็นมนุษย์

ตัวอย่างเช่น นายหน้าค้าหุ้นที่มีประสบการณ์ 15 ปี ทำการสังเกตหาความสัมพันธ์ของราคาทองและราคาหุ้นกับตัวแปรต่าง ๆ ทางสังคมและพบว่า ราคาทองจะสูงขึ้นเมื่อมีสถานการณ์ร้ายเกิดขึ้นเช่น มีการจีเครื่องบิน มีการก่อการร้าย มีการรบ แต่ในทางกลับกันหากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ราคาหุ้นจะตก จึงทำให้สรุปได้ว่าราคาทองและราคาหุ้นจะมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงทางสังคมและ/หรือการเมือง นั่นคือ นายหน้าค้าหุ้นให้ข้อเสนอจากประสบการณ์หรือการสังเกต โดยเฉพาะการคาดการณ์เช่นนี้จะสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ทั่วไปที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

6. ตัวอย่างของทฤษฎี

รูปที่ 2 เป็นแผนภูมิที่แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีที่อธิบายการออกจากงานโดยสมัครใจของบุคคลในองค์กรใด ๆ กรณีนี้จะพิจารณาในรูปของการเปลี่ยนงานของบุคคลจากงานเดิมไปสู่งานใหม่ ซึ่งอาจเป็นตำแหน่งงานอื่นในองค์กรเดิมหรือต่างองค์กรก็ได้ เมื่อพิจารณาปัจจัยใหญ่ ๆ แล้วเหตุการณ์นี้อาจเกิดภายใต้หลักการ 2 อย่างคือ

1. การรับรู้ความต้องการของตัวบุคคลผู้ต้องการทำงานใหม่ในตำแหน่งอื่น
2. การรับรู้ความต้องการของตัวบุคคลที่ไม่ต้องการทำงานเดิม

หลักการทั้ง 2 นี้ คาดว่าจะเป็นสาเหตุที่มีมาก่อนเกิดความสมัครใจที่จะออกจากงานเดิม ซึ่งเป็นเพียงสมมุติฐานที่ยังไม่มีการพิสูจน์ แนวคิดสำคัญของหลักการทั้ง 2 นี้ คือเงื่อนไขที่มีก่อนการสมัครใจลาออกซึ่งนับเป็นสมมุติฐานที่สองที่เชื่อมโยงหลักการเข้าด้วยกัน ในการอธิบายทฤษฎีที่ลึกลงไปอีกก็คือ ผลการทำงานก็มีส่วนที่ทำให้เกิดการรับรู้ ได้จึงอาจนับเป็นแนวคิด ขั้นต้นอีกแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ในการเปลี่ยนแปลงที่จะตัดภาระงาน และเกิดการรับรู้ที่ต้องการเปลี่ยนไปรับงานใหม่ในหน่วยงานอื่นการรับรู้ความต้องการเปลี่ยนภาระงานจากเดิมอาจเกิดจากความรู้อื่น เช่น สภาพการแข่งขันในตลาดแรงงาน จำนวนองค์กรที่แต่ละคนทราบ และลักษณะนิสัยส่วนตัวของบุคคลนั้น การรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถที่จะแข่งขันได้เป็นการรับรู้ของความ ต้องการการเปลี่ยนแปลงจะเกิดจากอิทธิพลองค์กรต่าง ๆ ต่าง ๆ เช่น อัตราค่าตอบแทน ความซับซ้อนของงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้น

คำอธิบายสำหรับทฤษฎีนี้ยังไม่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างนี้มุ่งเน้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นหลักที่ใช้ในการสร้างทฤษฎี

7. การพิสูจน์ทฤษฎี

โดยทั่วไป ปรัชญาการณแต่ละเรื่องจะมีทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายได้หลายทฤษฎี ในการพิจารณาว่าทฤษฎีใดจะดีกว่าทฤษฎีอื่น ๆ นักวิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลหรือข้อสังเกตที่เป็นรูปธรรมอย่างละเอียดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิสูจน์ทฤษฎีตัวอย่างเช่น ในกรณีของการดำเนินชีวิตของคนทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Mallow's hierarchical theory of motivation) อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ว่าคนจะสนองความต้องการทางกายของตนก่อนสนองความต้องการการยอมรับตนเองจากบุคคลอื่น ฟรอยเดียน (Freudian - นักจิตวิทยาวิเคราะห์) เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจอีกลักษณะหนึ่งคือ จิตใต้สำนึกและแรงขับทางอารมณ์จะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน

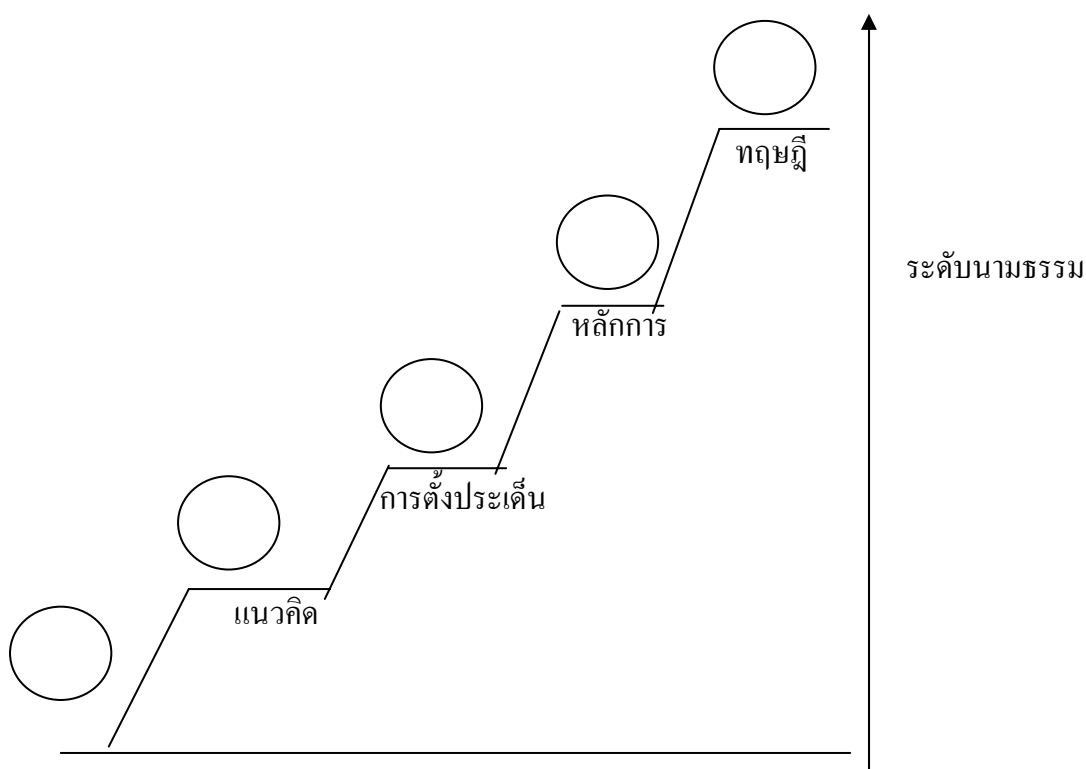
หน้าที่หลักของนักวิชาการที่อยู่ในแต่ละสาขาวิชาจะต้องค้นหาว่าทฤษฎีที่มีผู้ตั้งขึ้นผิดหรือไม่ และมีสิ่งที่ไม่ตรงกันระหว่างทฤษฎีหลายทฤษฎีในเรื่องเดียวกันอย่างไร สถิติที่บันทึกกันไว้ไม่ว่าจะเป็นด้านกีฬาหรือด้านอื่นนับเป็นตัวเทียบเพื่อให้มีผู้พยายามสร้างสิ่งที่ดีกว่าเพื่อทำลายสถิตินั้น ทำนองเดียวกันทฤษฎีที่มีไว้เพื่อให้เกิดการทดสอบโดยจะต้องแสดงให้เห็นจริงได้ว่า กฎ หรือทฤษฎีที่มีผู้เสนอไว้ไม่เป็นจริงในทุกกรณี จะเป็นการแปลกไม่มีเหตุผลในเชิงสร้างสรรค์เลยที่มีความพยายามที่จะพิสูจน์ให้ได้ว่าทฤษฎีที่ผู้อื่นสร้างขึ้น “ผิด” แทนที่จะพิสูจน์ว่า “ถูก” จากการศึกษาการตั้งทฤษฎี พบว่า มีทฤษฎีหลายทฤษฎีที่ไม่เคยมีการตรวจสอบเลยและมีทฤษฎีจำนวนน้อยมากที่มีการอธิบายเชิงเปรียบเทียบกับทฤษฎีอื่นอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงทำให้ไม่อาจแน่ใจได้ว่ากฎหรือทฤษฎีที่ยังไม่มีการตรวจสอบถูกต้องหรือไม่แต่เนื่องจากผู้ตั้งทฤษฎีทุกคนจะยืนยันว่า “ทฤษฎีของตนมีการทดสอบตามวัตถุประสงค์แล้ว ข้อมูลต่างจากการทดสอบแสดงว่าทฤษฎีของตนเป็นจริงแน่นอน” ดังนั้น ถ้าหากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าทฤษฎีนั้นผิด ก็จะไม่สามารถหักล้างทฤษฎีนั้นได้ ซึ่งจะส่งผลให้ไม่มีความเชื่อมั่นว่าทฤษฎีนั้นเป็นจริงทั้งหมดทุกกรณี

การวิจัยทางธุรกิจเป็นการรวบรวมข้อมูลความจริงเพื่อใช้ตรวจสอบทฤษฎีต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม นักวิจัยที่ต้องการชี้ให้เห็นความจริงที่ไม่เป็นไปตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง จะต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างความจริงและทฤษฎี ความจริงคือข้อมูลที่ปรากฏในโลก ส่วนทฤษฎีคือโครงสร้างของแนวคิดที่อธิบายหรือแปลความหมายของความจริง

8. สรุป

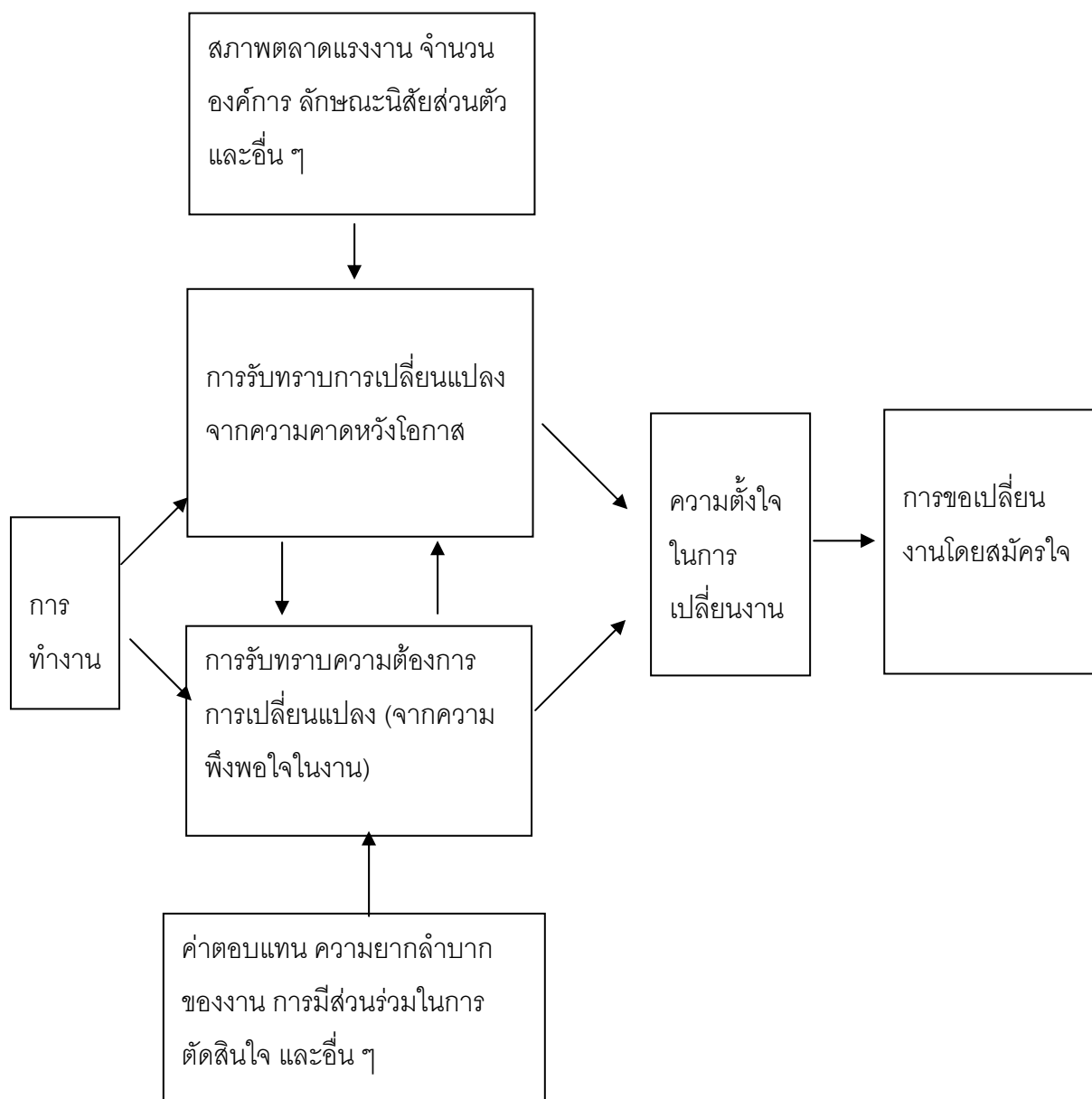
ทฤษฎีจะช่วยให้สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการกำหนดกลยุทธ์ทางการบริหารจากความรู้ความเข้าใจลักษณะทั่วไปและลักษณะเฉพาะของหน่วยงานของตน เมื่อเปรียบเทียบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบางลักษณะความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากการพัฒนาทฤษฎีอาจมีคุณค่าในทางปฏิบัติมาก ทฤษฎีที่ดีจะทำให้สามารถปรับความเป็นจริงแต่ละเรื่องให้เป็นภาพสรุปทั่วไป ทำให้คาดการณ์สิ่งอื่นหรือสร้างความเข้าใจได้

การคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและความเข้าใจกลไกของการเกิดปรากฏการณ์นับเป็นเป้าหมายหลัก 2 ประการของทฤษฎี ทฤษฎีเป็นการบูรณาการของหลักการหลายหลักการที่สัมพันธ์กันเพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่สังเกตพบ หลักการและประเด็นในการพิสูจน์เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการสร้างของทฤษฎีในระดับนามธรรม ในระดับรูปธรรม จะสามารถใช้ทฤษฎีในการประเมินตัวแปร สมมติฐานหรือกรอบแนวคิดที่พิสูจน์ได้ การพิสูจน์กระบวนการด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์จะช่วยให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงทฤษฎีให้ถูกต้องต่อไปด้วย

ข้อมูลจาก

รูปที่ 1 ระดับขั้นตอนของนามธรรมในกระบวนการสร้างทฤษฎี

รูป 2 ทฤษฎีพื้นฐานที่อธิบายการลาออกจากงานโดยสมัครใจ